



Верховний
Суд

Аналіз стану здійснення правосуддя
при розгляді господарських справ
у першому півріччі 2026 року

Касаційний господарський суд
у складі Верховного Суду

ЗМІСТ

I. Інформація про роботу місцевих господарських судів	3
II. Інформація про роботу апеляційних господарських судів	7
III. Інформація про роботу Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду	9
IV. Висновки	13

I. Інформація про роботу місцевих господарських судів

У I півріччі 2026 року **збільшилася кількість** процесуальних звернень (далі – звернення) до місцевих господарських судів (далі – господарські суди) у спорах, що виникли під час здійснення господарської діяльності, порівняно з аналогічними даними за той самий період 2025 року, зокрема:

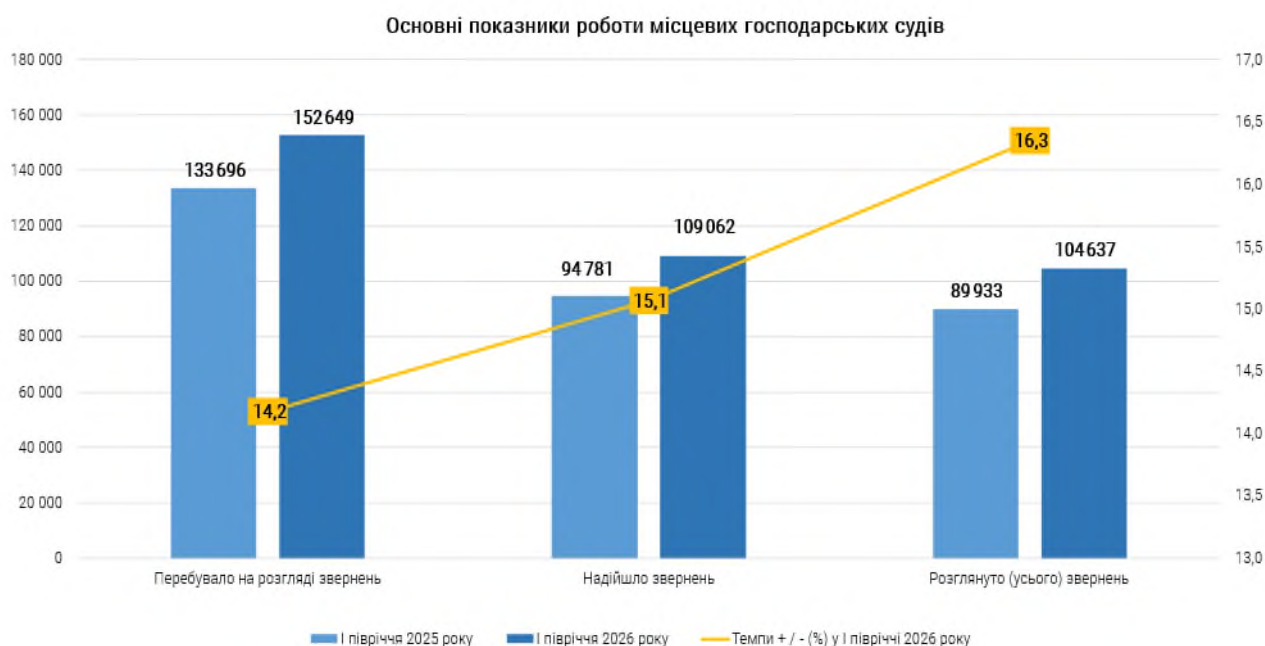
на **14,2 %** – кількість звернень, що перебували на розгляді господарських судів, до 152,7 тис. із 133,7 тис.;

на **15,1 %** – кількість звернень, які надійшли на розгляд, до 109,1 тис. із 94,8 тис.;

на **16,3 %** – кількість розглянутих звернень суб'єктів господарювання до 104,6 тис. із 89,9 тис., або 95,9 % від тих, які надійшли на розгляд (94,9 % – у I півріччі 2025 року);

на **8,2 %** – кількість розглянутих господарськими судами звернень, за результатами розгляду яких судові рішення можуть бути оскаржені до суду вищого рівня, до 67,1 тис. із 62 тис.;

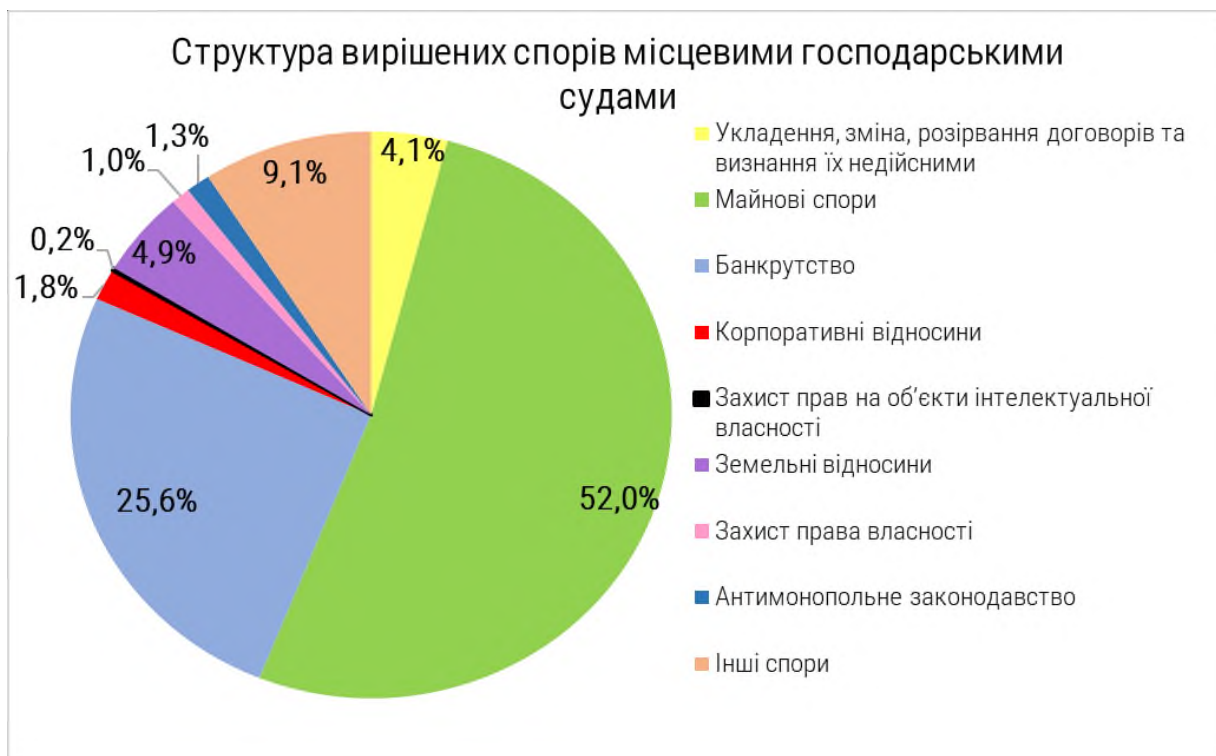
на **4,9 %** – кількість розглянутих господарськими судами справ до 42,4 тис. із 40,5 тис.



В умовах військової агресії рф велика кількість судових засідань не відбувалася у зв'язку з небезпекою для відвідувачів та працівників суду. Судді відкладали розгляд судових справ, здійснювали розгляд без виклику сторін (у разі можливості), призначали нові дати судових засідань.

У разі повітряної тривоги оголошувалася перерва в судовому засіданні, а учасникам справи пропонувалося пройти до найближчого укриття.

Структуру основних категорій господарських справ протягом I півріччя 2026 року за категоріями відображено на діаграмі.



Упродовж I півріччя 2026 року порівняно з тим самим періодом 2025 року кількість розглянутих господарськими судами справ **збільшилася** за основними категоріями:

на **36,2 %** – про укладення, зміну, розірвання договорів та визнання їх недійсними до 1,7 тис. із 1,3 тис.;

на **6,9 %** – із земельних відносин до 2,1 тис. із 1,9 тис.;

на **23,6 %** – пов'язаних з **банкрутством**, до 10,9 тис. із 8,8 тис., водночас на **4,4 %** **побільшало** справ про банкрутство юридичних осіб та щодо неплатоспроможності фізичних осіб – до 1,2 тис. Крім того, на **32,4 %** збільшилось **справ позовного провадження, розглянутих у межах справ про банкрутство**, до 2,8 тис. із 2,1 тис.;

на **3,7 %** – з корпоративних відносин до 0,8 тис. із 0,7 тис.;

на **38 %** – інші спори до 3,9 тис. із 2,8 тис.;

на **4,3 %** – щодо застосування антимонопольного законодавства до 554 із 531.

Водночас **зменшилася** кількість відповідних справ за такими категоріями:

на **9 %** – майнового характеру щодо виконання договорів до 21,2 тис. із 23,3 тис.;

на **16,6 %** – щодо захисту права власності до 432;

на **1,5 %** – щодо захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності до 67.

Викликом сьогодення є своєчасний розгляд справ у спорах з розрахунків за поставлені енергоносії, водопостачання та водовідведення, щодо виконання договорів перевезення, порушення зобов'язань з надання комунальних послуг, обслуговування будинків, інформаційних сервісів та послуг зв'язку, у банківській сфері тощо, а також належне виконання судових рішень про стягнення заборгованості у цих справах.

У I півріччі 2026 року за результатами розгляду 25 тис. господарських справ з майновими вимогами позивачів заявлено суму в розмірі 363,8 млрд грн, що **менше на**

68,2 %, ніж у I півріччі 2025 року (1 142 млрд грн). Господарськими судами визнано обґрунтованими 69,3 % від заявлених коштів, присуджено до стягнення 252 млрд грн.

У справах позовного провадження з грошовими вимогами в межах справ про банкрутство **у п'ять разів зросла** заявлена сума заборгованості – до 161,2 млрд грн із 32 млрд грн у I півріччі 2025 року, присуджено до стягнення 126,1 млрд грн, або 78 % від заявлених у судовому порядку (71 % – у I півріччі 2025 року). При цьому кількість розглянутих таких справ збільшилася до 2,1 тис. із 1,3 тис. у I півріччі 2025 року. Заборгованість у справах позовного провадження в межах справ про банкрутство є невід'ємною частиною загальної маси вимог до боржника. Вона має вирішальний вплив на всі етапи процедури банкрутства: від формування реєстру вимог кредиторів до розподілу майна боржника. Без чіткого визначення та включення цієї заборгованості до реєстру вимог кредиторів ефективно та справедливо виконання справи про банкрутство є неможливим.

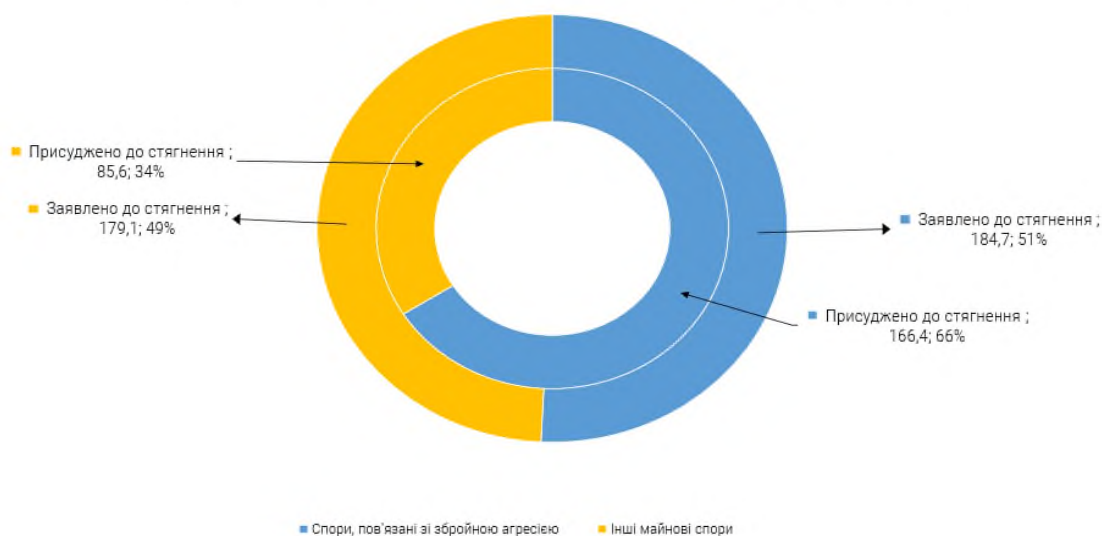
Водночас у судовому порядку в 4,2 тис. справ було заявлено штрафні санкції на суму 23,7 млрд грн та присуджено до стягнення 19,7 млрд грн (або 83,2 % від заявлених коштів штрафних санкцій).

У I півріччі 2026 року в судовій системі України на 14,4 % поменшало розглянутих справ – до 225, які безпосередньо пов'язані з повномасштабною збройною агресією рф. Загальна сума заявлених до стягнення коштів у цих справах сягає 184,7 млрд грн, що становить 50,8 % від усіх заявлених коштів судових вимог. При цьому господарські суди присудили до стягнення 166,4 млрд грн, або 90 % від заявлених коштів у цих справах.

Найбільш вагомою категорією є справи про **відшкодування збитків, завданих внаслідок воєнних дій**. Відповідачами у них виступають безпосередньо рф, її міністерства та генеральна прокуратура.

Ці дані свідчать про значний вплив повномасштабної збройної агресії на правову та економічну сфери України.

Характеристика коштів, заявлених та присуджених до стягнення (млрд грн, питома вага, %)



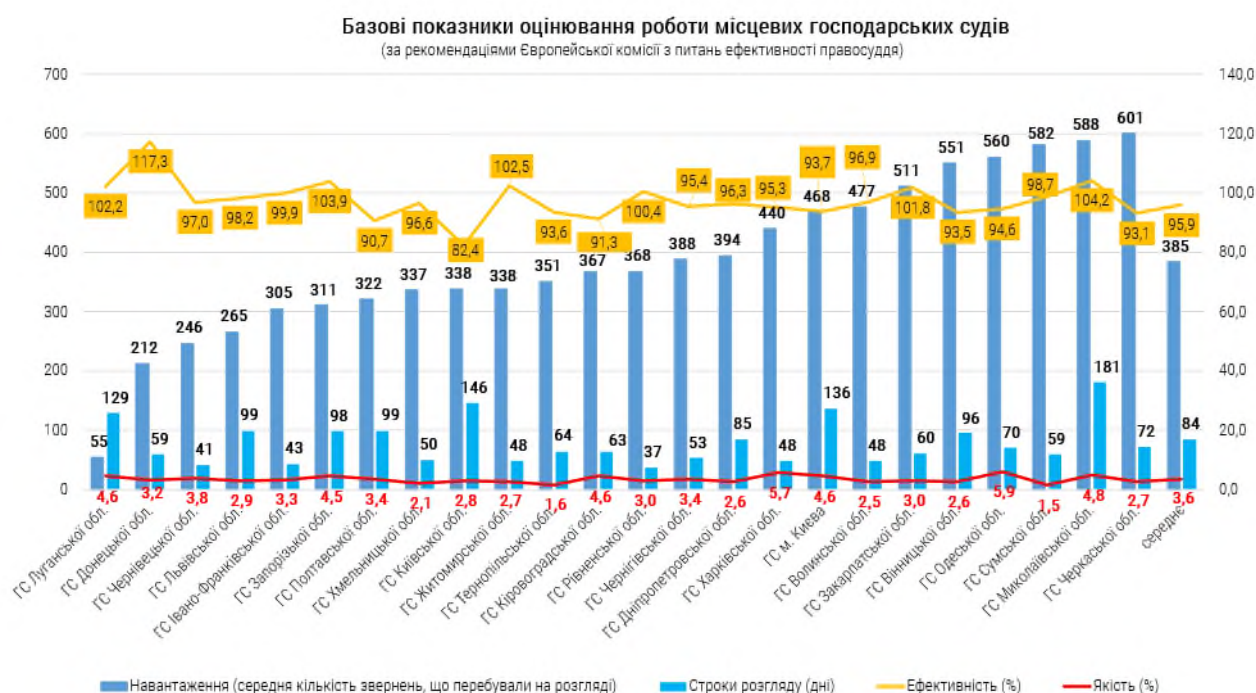
За звітний період до спеціального фонду Державного бюджету України за розгляд справ господарськими судами надійшло **749,7 млн грн** судового збору, що на 14,4 % більше, ніж у I півріччі 2025 року (655,3 млн грн).

Найкращих показників якості розгляду справ досягнули господарські суди Сумської, Тернопільської та Хмельницької областей, у яких найменша кількість змінених та скасованих судових рішень становить відповідно **1,5 %, 1,6 % та 2,1 %** від розглянутих ними за середнього такого показника по Україні 3,6 % (3,5 % – у I півріччі 2025 року).

Середній рівень навантаження на одного суддю місцевого господарського суду в I півріччі 2026 року становив **385 звернень**, що перебували на розгляді, тоді як цей показник у I півріччі 2025 року дорівнював 309 звернень.

Відповідно до рекомендацій Європейської комісії з питань ефективності правосуддя стандартом, який свідчить про ефективність здійснення судочинства, є показник 95–105 %. Цей показник рекомендований як один з інтегральних показників ефективності діяльності суду (далі – ефективність правосуддя) і розраховується за формулою: кількість розглянутих справ та матеріалів за звітний період поділена на кількість нових справ та матеріалів, що надійшли за звітний період, і помножена на 100 відсотків.

У середньому в I півріччі 2026 року ефективність здійснення судочинства місцевими господарськими судами становила **95,9 %**.



Наведені показники свідчать про ефективність здійснення судочинства в господарських судах, усі спори вирішуються в розумні строки.

Переважна більшість – 83 % (81,7 % – у I півріччі 2025 року) – судових рішень судів першої інстанції не оскаржується в апеляційному порядку та набирає законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги.

II. Інформація про роботу апеляційних господарських судів

У I півріччі 2026 року в апеляційному порядку оскаржувалося у середньому 17 % судових рішень, ухвалених місцевими господарськими судами.

Протягом I півріччя 2026 року **дещо збільшилися** основні показники роботи апеляційних господарських судів порівняно з аналогічними показниками за той самий період 2025 року, зокрема:

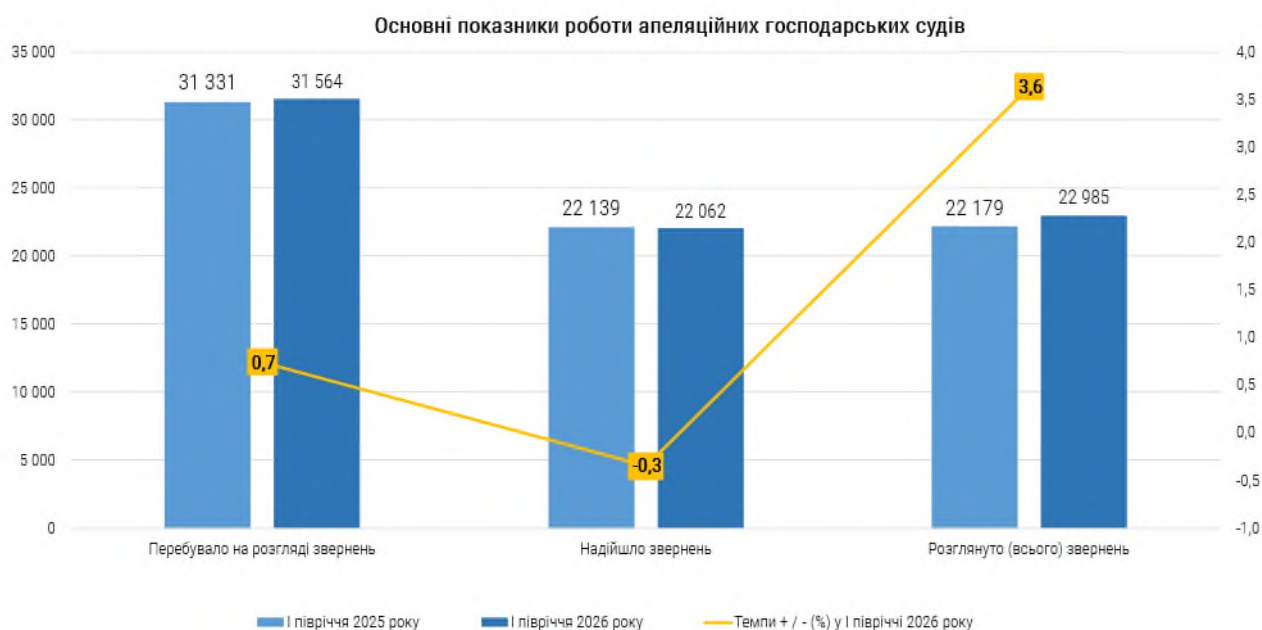
на 0,7 % – кількість звернень у господарських справах, які перебували на розгляді, до 31,6 тис. із 31,5 тис.;

на 8,8 % – кількість скарг, які надійшли до апеляційних господарських судів, до 12,6 тис. із 11,6 тис.;

на 3,6 % – кількість розглянутих звернень, що становить 104,2 % від тих, що надійшли для розгляду в звітному періоді, до 23 тис. із 22,2 тис.;

на 3 % – кількість ухвалених в апеляційному порядку судових рішень, які можуть бути оскаржені до суду вищого рівня, до 14,6 тис. із 14,1 тис.;

на 10,5 % – кількість розглянутих в апеляційному порядку скарг по суті до 11,2 тис. із 10,1 тис.



Упродовж I півріччя 2026 року порівняно з тим самим періодом 2025 року кількість розглянутих скарг по суті в апеляційному порядку **збільшилася** за основними категоріями:

на 2,7 % – майнового характеру та щодо виконання договорів до 5,1 тис. із 5 тис.;

на 31,9 % – щодо застосування антимонопольного законодавства до 219 із 166;

на 35,1 % – із земельних відносин до 1,3 тис. із 956;

на 4,7 % – щодо захисту права власності до 355 із 339;

на 17,4 % – пов'язаних з банкрутством до 1,8 тис. із 1,5 тис.;

на 20,8 % – з корпоративних відносин до 547 із 453;

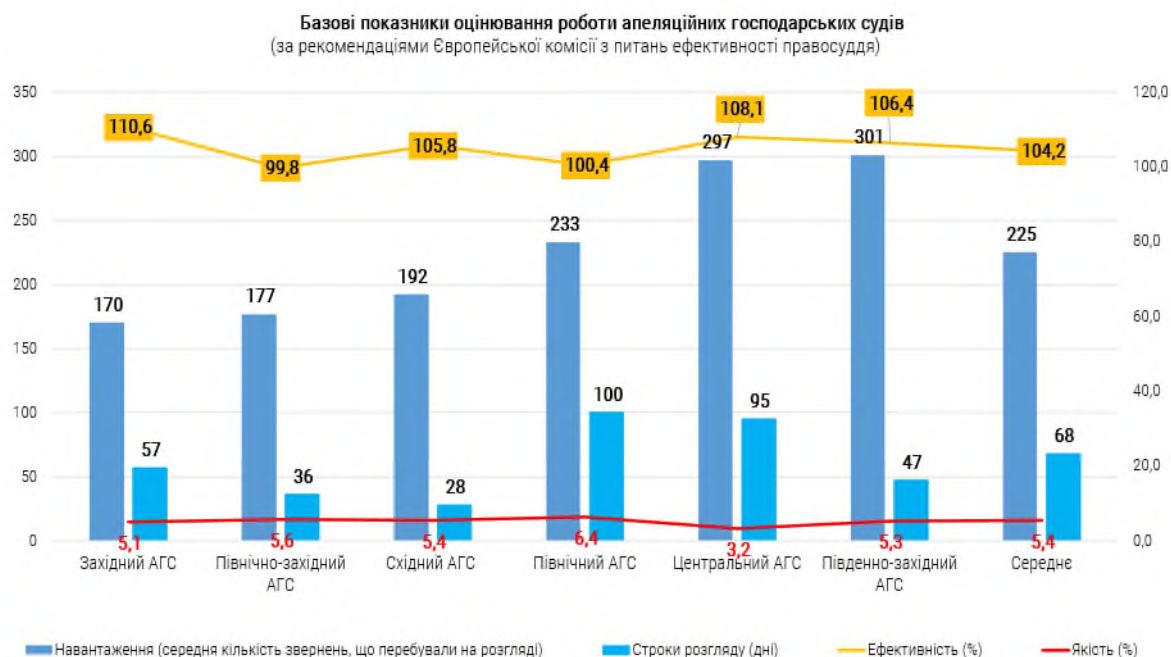
на **28,8 %** – з інших спорів до 1,2 тис. із 0,9 тис.

Водночас **зменшилася** кількість відповідних скарг за такими категоріями:

на **3,3 %** – про укладення, зміну, розірвання договорів та визнання їх недійсними до 712 із 736;

на **20 %** – щодо захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності до 44 із 55.

За результатами розгляду справ суди змінили або скасували 2,5 тис. судових рішень місцевих господарських судів, що становить 22,1 % від загальної кількості розглянутих апеляційних скарг по суті.



Найкращих показників якості розгляду справ досягнув **Центральний апеляційний господарський суд**, у якому кількість змінених та скасованих судових рішень дорівнює **3,2 %** від розглянутих ними процесуальних звернень за середнього такого показника по Україні **5,4 %** (5,5 % – у I півріччі 2025 року).

Середній рівень навантаження на одного суддю апеляційного господарського суду в I півріччі 2026 року становив **225** звернень, що перебували на розгляді, тоді як цей показник у I півріччі 2025 року дорівнював **287**.

Наведені показники свідчать про ефективність здійснення судочинства в апеляційних господарських судах, усі спори вирішуються в розумні строки.

За звітний період до спеціального фонду Державного бюджету України за розгляд справ апеляційними господарськими судами надійшло 362,8 млн грн судового збору (у I півріччі 2025 року – 365,8 млн грн).

Переважна більшість (69,2 %) судових рішень судів апеляційної інстанції не оскаржується до Верховного Суду.

III. Інформація про роботу Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду

У I півріччі 2026 року в касаційному порядку оскаржувалося у середньому 30,8 % судових рішень, ухвалених апеляційними господарськими судами.

У Касаційному господарському суді у складі Верховного Суду (далі – КГС ВС) у I півріччі 2026 року **збільшилася** на 3,1 % кількість звернень, які надійшли на розгляд, до 5,2 тис. із 5 тис. у I півріччі 2025 року. Дещо **збільшилась** (на 1 %) кількість звернень, які перебували на розгляді, до 7,1 тис.



Зокрема, **збільшилася** кількість звернень, що перебували на розгляді судових палат у I півріччі 2026 року:

на **2,1 %** – для розгляду справ щодо земельних відносин та права власності, до 2,8 тис. із 2,7 тис.;

на **2,3 %** – для розгляду справ про банкрутство до 1,5 тис.;

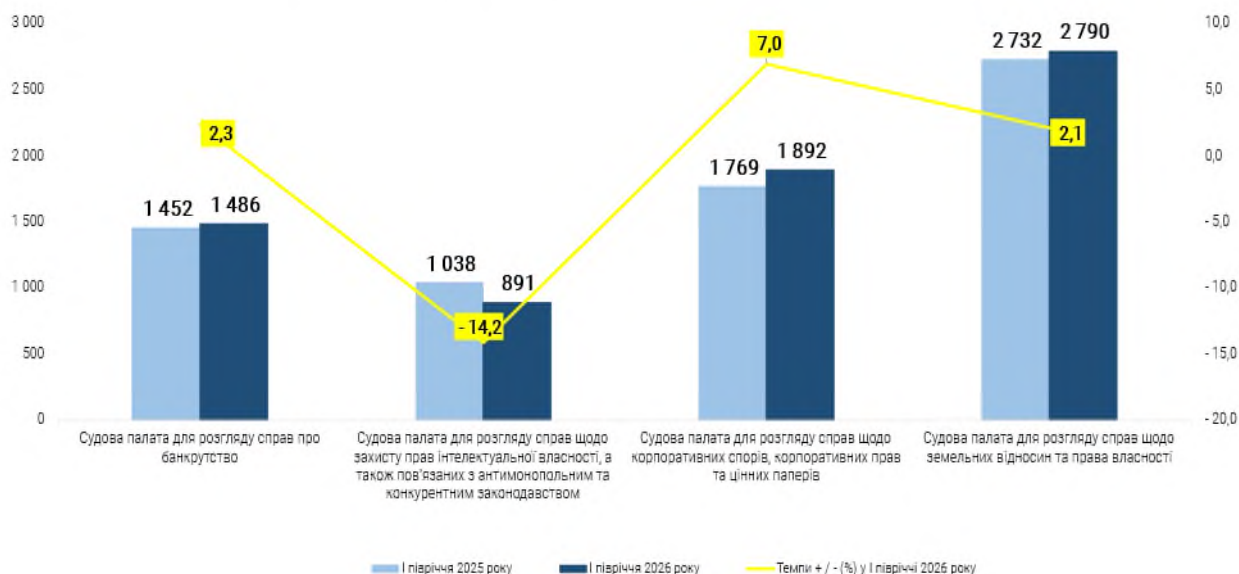
на **7 %** – для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів, до 1,9 тис. із 1,8 тис.

Зменшився зазначений показник у судовій палаті для розгляду справ щодо захисту прав інтелектуальної власності, а також пов'язаних з антимонопольним та конкурентним законодавством – на 14,2 %, до 0,9 тис. із 1 тис.

Усі процесуальні звернення, що надійшли, зареєстровано та розподілено між суддями в установленому чинним законодавством порядку з урахуванням спеціалізації, навантаження кожного судді та інших критеріїв.

У I півріччі 2026 року 41,3 % від кількості процесуальних звернень, що надійшли на розгляд, або 2,1 тис. матеріалів, подано без дотримання вимог для відкриття касаційного провадження, з яких – 84 %, або в 1,8 тис. випадках відмовлено у відкритті провадження та 16 %, або майже 0,3 тис. повернуто заявникам.

Динаміка звернень, що перебували на розгляді судових палат КГС ВС



Статистичні дані свідчать про поширене застосування статті 292 ГПК України судом для залишення касаційних скарг без руху. КГС ВС залишив без руху 1,5 тис. скарг, що становить 28,5 % від загальної кількості звернень, які надійшли на розгляд. Це було зроблено для усунення недоліків та належного оформлення скарг заявниками відповідно до вимог чинного законодавства.

Незважаючи на заходи, що їх вживає КГС ВС для виправлення недоліків у поданих скаргах, несвоєчасне або неякісне виконання заявниками приписів судових ухвал, а також очевидні помилки у змісті та формі скарг часто стають підставами для постановлення судом ухвал про їх повернення або відмову у відкритті касаційного провадження.

Із загальної кількості процесуальних звернень, що перебували на розгляді, всього розглянуто в I півріччі 2026 року 5 тис., що на 3,8 % **менше**, ніж у I півріччі 2025 року – 5,2 тис.

Протягом I півріччя 2026 року розглянуто на 5 % **менше** справ, або 2,9 тис., тоді як у I півріччі 2025 року – 3 тис.

Як і в довоєнний період, 80 % справ КГС ВС було розглянуто в судових засіданнях за участю сторін. З 2021 року щорічно збільшується кількість розглянутих справ КГС ВС у режимі відеоконференції. Якщо на початку запровадження дистанційної участі в судовому засіданні лише 6 % здійснювалося в режимі відеоконференції, то у I півріччі 2026 року – 59 %, або 1,9 тис.

Кількість розглянутих справ у касаційному порядку **за основними категоріями зменшилася**:

на **10,9 %** – справ майнового характеру до 0,7 тис. із 0,8 тис.;

на **10,6 %** – пов'язаних з банкрутством до 532 із 595. Крім того, в межах справ про банкрутство розглянуто 125 справ позовного провадження різних господарських категорій;

на **12,1 %** – щодо захисту права власності до 246 із 280;

на **8,3 %** – з недоговірних відносин до 165 із 180.

Водночас **збільшилася** кількість відповідних справ за такими категоріями:

на **6 %** – з корпоративних відносин до 246 із 232;

на **1,8 %** – про укладення, зміну, розірвання договорів та визнання їх недійсними до 345 із 339;

на **2,6 %** – у земельних відносинах до 431 із 420;

на **35 %** – щодо захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності до 27 із 20;

на **64,7 %** – пов'язаних з антимонопольним та конкурентним законодавством, до 112 із 68.

На кінець I півріччя 2026 року судді КГС ВС не розглянули 2 тис. звернень, або 38,9 % від тих, що надійшли для розгляду.

За результатами судового розгляду у **0,8 тис.** справ судові рішення судів нижчих інстанцій скасовано, змінено повністю або частково, або **27,3 %** від розглянутих справ (2,9 тис.).

При цьому **0,4 тис.** судових рішень апеляційних судів, або **15,1 %** від розглянутих справ, скасовано і передано на новий розгляд до господарських судів (переважно до місцевих господарських судів – 65 %) у зв'язку з порушеннями норм матеріального та процесуального права, які унеможливають встановлення фактичних обставин справи, що мають значення для правильного вирішення спору.

Водночас після перегляду в касаційному порядку в **85** справах, або 3 % від розглянутих судових справ, скасовано судові рішення апеляційних судів та залишено в силі рішення суду першої інстанції.

Крім того, **124** судових рішення апеляційних судів, або 4,3 % від розглянутих судових справ, скасовано з прийняттям КГС ВС нового рішення у справі.

З метою забезпечення сталості та єдності судової практики у порядку та спосіб, що визначені процесуальним законом, на розгляді судових палат та об'єднаної палати КГС ВС перебувало **37** справ, з яких розглянуто **17**.

До Великої Палати Верховного Суду з КГС ВС протягом I півріччя 2026 року передано для розгляду **26** справ.

У I півріччі 2026 року ефективність здійснення судочинства КГС ВС становить 96,6 %, зокрема у судових палатах:

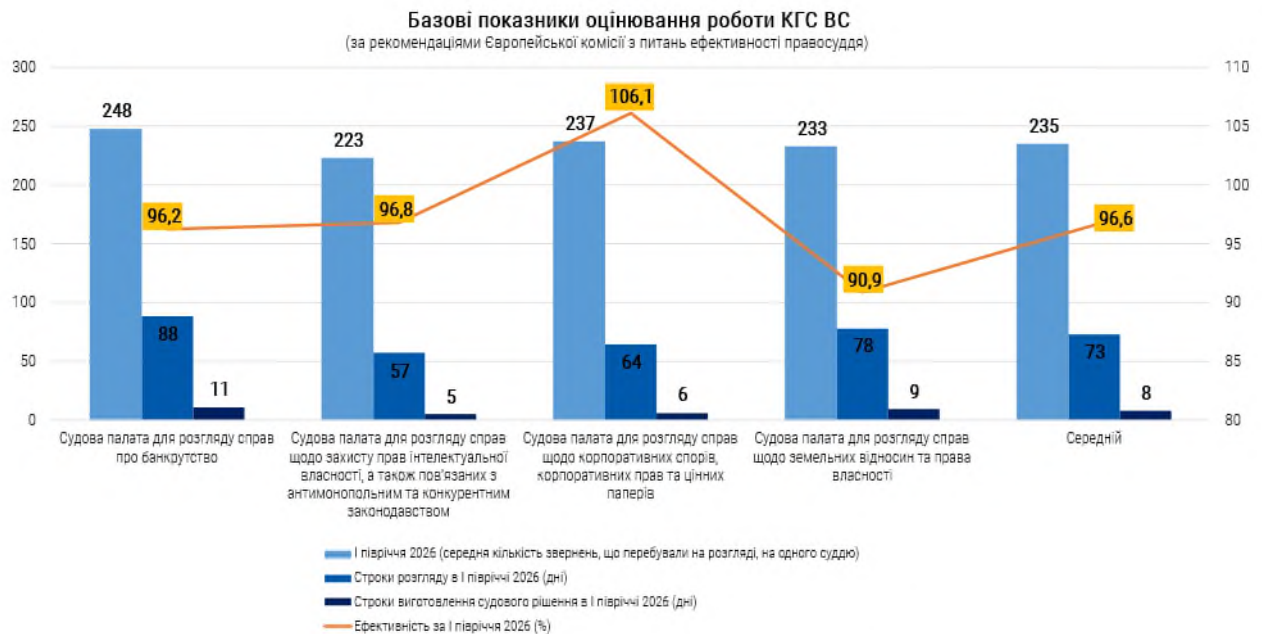
96,2 % – для розгляду справ про банкрутство;

96,8 % – для розгляду справ щодо захисту прав інтелектуальної власності, а також пов'язаних з антимонопольним та конкурентним законодавством;

106,1 % – для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів;

90,9 % – для розгляду справ щодо земельних відносин та права власності.

Зазначені показники підтверджують ефективність роботи суду з розгляду справ.



Упродовж звітного періоду фактично розглядали справи 30 суддів, тоді як у попередньому аналогічному періоді – 33.

У I півріччі 2026 року **побільшав** (із 212 – у попередньому аналогічному періоді) **середній рівень навантаження суддів КГС ВС** з урахуванням їх фактичної чисельності **до 235** звернень, що перебували на розгляді, зокрема у судових палатах:

248 – для розгляду справ про банкрутство;

223 – для розгляду справ щодо захисту прав інтелектуальної власності, а також пов'язаних з антимонопольним та конкурентним законодавством;

237 – для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів;

233 – для розгляду справ щодо земельних відносин та права власності.

Середній час розгляду справи у КГС ВС становить **73** дні.

Середній термін виготовлення судового рішення (постанов) у справах – **8** днів.

У звітному періоді до спеціального фонду Державного бюджету України за розгляд справ КГС ВС сплачено **339 млн грн**, що більше на 29,6 %, ніж у відповідному періоді минулого року (**261,5** млн грн).

Наведені показники свідчать про ефективність здійснення судочинства в КГС ВС, усі спори вирішуються в розумні строки.

IV. Висновки

Найвагомішим аргументом довіри до суду є правильне судові рішення, його якісна сторона та можливість кожного громадянина в умовах воєнного стану реалізувати право доступу до суду. Головними завданнями сучасного судочинства є: забезпечення єдності правозастосовної практики; підвищення рівня та якості захисту прав громадян і юридичних осіб; наближення правозастосовної практики до міжнародних стандартів судочинства.

Запорукою розвитку бізнесу і сталості економіки країни є швидкий та справедливий розгляд комерційних спорів.

Господарські суди України є ключовим гарантом правової рівноваги між державою та бізнесом.

Вони дотримуються високих міжнародних та європейських стандартів у сфері судочинства задля забезпечення доступу до правосуддя навіть в умовах воєнного стану.

Запровадження функціонала «Електронний суд» Єдиної судової інформаційно-комунікаційної системи (далі – ЄСІКС) створило можливість оперативного обміну документами між учасниками судових проваджень і господарськими судами, що значно прискорило здійснення правосуддя.

Крім того, більше половини судових засідань у господарських справах проводиться в режимі відеоконференції із застосуванням ЄСІКС, що підвищує зручність та доступність правосуддя.

Попри війну в Україні та зміну правового регулювання діяльності суб'єктів господарювання, господарські суди демонструють високу ефективність роботи, адаптивність і гнучкість в умовах зміни економічних та геополітичних обставин і, як наслідок, підвищення авторитету та довіри серед учасників господарських відносин.

Перспективи розвитку господарських судів пов'язані з подальшою цифровізацією, підвищенням професіоналізму суддів, зміцненням незалежності судової системи та впровадженням ефективних механізмів запобігання корупції.

Стежте за нами онлайн

 fb.com/supremecourt.ua

 t.me/supremecourtua

 [@supremecourt_ua](https://www.instagram.com/supremecourt_ua)